

متن پیاده سازی شده

بسم الله الرحمن الرحيم

مستحضرید که صحبت در بیانات آقای صدر در مساله بود؛ دیروز کلام آقای صدر را نقل کردیم و یک نکته از کلام ایشان باقی مانده بود:

اشکال مرحوم صدر به آقای آخوند: آقای آخوند شما می فرمایید قول اهل خبره، اگر وثوق ایجاد کند حجت است در حالی که شما در بحث اجتهاد و تقلید فرموده اید که رجوع به مجتهد بدون حصول وثوق هم صحیح است.

اشکال دیگر: آقای آخوند می فرمود مراجعه به قول لغوی شاید از باب وجوب رجوع به متخصص بوده است و قدر متیقن از وجوب رجوع جایی است که اطمینان حاصل باشد. ایشان (مرحوم صدر) می فرماید وقتی قول لغوی را از باب حس می دانید پذیرش سخت تر می شود.

آقای صدر می فرماید: ان قول اللغوی حجة بقدر ما یکون شهاده عن حس... مثلاً فیومی وقتی کتاب لغت می نویسد بگوید این ها را من از عرب شنیده ام یا در استعمالات عرب دیده ام؛ در این موارد تعدد و عدالت هم لازم نیست و قول لغوی حجت است اما اگر شهادت از حس نباشد یا قریب از حس نباشد در این صورت قول لغوی حجت نخواهد بود.

استاد علیدوست: به نظر من، ما باید مرحوم صدر را مثل گذشتگان از موافقان حجیت قول لغوی قرار بدهیم.

چند نکته حول کلام مرحوم صدر:

نکته اول: مساله تقلید و مراجعه به مجتهد، یک امر بسیار مهم است و باید ماهیت تقلید بررسی شود؛ اگر ماهیت تقلید رجوع عالم به جاهل نیست پس چیست؟!

اما می دانیم که در رجوع جاهل به عالم، لوازمی وجود دارد که در بحث تقلید نمی توان آنها را قبول کرد مثلاً در رجوع جاهل به عالم دین و اعتقاد متخصص (عالم) مهم نیست و لذا ما به پزشک مسیحی هم رجوع می کنیم.

ما (استاد علیدوست) به آقای صدر گوییم شما از طریق باب تقلید نمی توانید به مرحوم آخوند اشکال کنید چرا که شما (مرحوم صدر) مسلم فرض کرده اید که تقلید رجوع جاهل به عالم است در حالی که این مساله مسلم نیست و چه بسا کسی بگوید

ماهیت تقلید پذیرش ولایت است نه رجوع جاهل به عالم و لذا اسلام و عدالت، حلال زاده بودن و... در بحث تقلید مطرح است.

نکته دوم: آقای صدر به مرحوم آخوند اشکال گرفت و فرمود لغوی گاهی جمع معانی می کند گاهی مقارنه بین استعمالات می کند.

اشکال ما به آقای صدر: اگر لغوی احیاناً این کارها را انجام دهد در خارج از حوزه کاری خود داخل شده است و لذا مرحوم آخوند معتقد بوده که مقارنه بین استعمالات و... کار لغوی نمی باشد و لذا اشکال مرحوم صدر به مرحوم آخوند وارد نیست.

مرحوم حاج آقا مصطفی خمینی: یک کلام جالبی در بحث حجیت یا عدم حجیت قول لغوی دارد:

ایشان می گوید چه کسی گفته اطمینان حجت است؟ شما می گوید اگر از قول لغوی به اطمینان برسیم قول لغوی حجت می شود.

ایشان می گوید: در باب اخبار شاید بپذیریم که اطمینان حجت است اما در سایر موارد نمی پذیریم. ما برای عدم پذیرش علم با محذور های مواجه هستیم مثل اینکه باب احتجاج بسته می شود یا مثلاً باب معرفت شناسی بسته می شود ولی این محذورات در صورت عدم حجیت اطمینان نمی آید.

استاد: پذیرش یا عدم پذیرش کلام مرحوم آقا مصطفی در اصول بسیار تاثیر ایجاد می کند.

الحمد لله رب العالمين